

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA

Tájékoztató a fogyatékossgal élő személyek számára

Tájékoztató
fogyatékossgal élő
személyek számára

A fogyatékossgal élő emberek önálló, aktív élete nem egyszerűen fogyatékossgügy, hanem mindannyiunk közös ügye: olyan társadalmi környezetet kell kialakítani, amely minden élethelyzetben fel tudja ismerni a fogyatékossgal élő emberek valós szükségleteit. A tényleges esélyegyenlőséghez nem elég azt pusztán jogszabályokban előírni, a társadalom befogadó szemlélete segítheti a teljes integrációt.

A világon a fogyatékossgal élő emberek száma közel 650 millió, Magyarországon csaknem 600 ezren élnek tartós egészségkárosodással vagy fogyatékossgal. A Föld fogyatékossgal élő emberei számára óriási előrelépés volt, hogy 2006. december 13-án az ENSZ elfogadta a majdnem tíz esztendőn át formálódó Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményt (CRPD), amelyhez Magyarország az elsők között csatlakozott, így annak alapvető emberi jogi elvei már 2008. május 3-án hatályba léptek.

A mindenkori ombudsmanok kötelező feladata a fogyatékossgal élő emberek ügyének figyelemmel kísérése, az egyedi és átfogó vizsgálatok folytonossága, az őket ellátó kisebb és nagyobb intézmények rendszeres látogatása, a civil szervezetek jelzéseinek alapjogi értékelése, valamint a szükséges jogalkotási, jogalkalmazói lépések kezdeményezése. Az ombudsman munkája során panaszok formájában gyakran szembesül az egyes sérülékeny társadalmi csoportok problémáival. Különösen fontos jelzés a fogyatékossgal élő gyermekek és családjaik alapvető jogainak érvényesülése akkor, ha szemléletbeli és erőforrásbeli akadályok tornyosulnak a társadalmi befogadásuk előtt.

Jelentős lépcső a fogyatékossgal élő emberek hazai alkotmányos védelmében, hogy 2023. január 1-től az alapvető jogok biztosa látja el a CRPD szerinti független mechanizmus feladatainak teljesítését, így bővülő lehetőségekkel és hatékonyabb tud fellépni a fogyatékossgal élő emberek törvény előtti egyenlőségének, az egyenlő bánásmód követelményének és az önálló életvitel hazai előmozdításának biztosítása érdekében.

Dr. Kozma Ákos
az alapvető jogok biztosa

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

az ENSZ Nemzeti Emberi Jogi Intézménye

Cím: 1055 Budapest, Falk Miksa utca 9–11.

Levelezési cím: 1387 Budapest, Pf. 40

Telefon: +36 1 475 7100

Fax: +36 1 269 1615

E-mail: panasz@ajbh.hu

Készült az Ebktv. 14. § (1) bekezdés
g) pontjában kapott felhatalmazás alapján.

Az Országgyűlés az alapjogok védelme érdekében – kizárólag neki felelős megbizottként – választja meg az ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁT; a továbbiakban az OMBUDSMAN elnevezést is használjuk.

Az ombudsman általános alapjogvédő intézmény, amely feladatát egyes alap- és speciális hatásköreinek gyakorlásával látja el, a hozzá forduló személyek panaszbeadványai nyomán és – jelzések alapján – hivatalból is folytathat vizsgálatot. Az alapvető jogok biztosa által kiadott vizsgálati jelentések nyilvánosak, ahogyan az éves beszámoló is, amelyekben pedig részletesen tájékoztatja az Országgyűlést az alapjogvédelmi tevékenységéről, adott évi eredményeiről.

Az ombudsman számos kiemelt alapjogvédelmi feladattal, hatáskörrel, alapjogi fókusszal bír:

alaphatáskörben:

- gyermekek jogai;
- fogyatékossgal élő személyek jogai;
- különösen védendő társadalmi csoportok jogai;
- Magyarországon élő nemzetiségek jogai;
- a jövő nemzedékek érdekeinek védelme (pl. környezet-, természetvédelem);

speciális hatáskörben:

- a CRPD szerinti független mechanizmus feladatainak teljesítése • az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény szerinti eljárások
- az OMBUDSMAN HATÓSÁGI ELJÁRÁSA;
 - az OPCAT Nemzeti Megelőző Mechanizmus keretében végzett vizsgálatok;
 - a rendőrségi panaszok vizsgálata;
 - a közérdekű bejelentések vizsgálata.

Az ombudsman eljárása a magyar alapjogi gyakorlatra, elsősorban az Alkotmánybíróság gyakorlatára építkezik. Az alapvető jogok biztosa *autentikus alkotmányértelmezői szereppel* bír, ennek keretében pedig az alkotmányos funkciójához igazodó alapjogi érvelésre van lehetősége. Hatáskörének értelmezésekor is jelentős mozgástérrel rendelkezik, például abban a kérdésben is, hogy mely csoportokat tekint a *leginkább veszélyeztetetteknek*.

A fogyatékossgal élő személyeket illető kiemelt ombudsmani figyelem

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (ombudsmantörvény) szerint az alapvető jogok biztosja – a civil társadalom, különösen a fogyatékossgal élő személyek és az őket képviselő szervezetek bevonásával - biztosítja a 2007. évi XCII. törvénnyel kihirdetett, a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény (a továbbiakban: Fogyatékossgügyi Egyezmény) 33. cikk 2. pontja szerinti független mechanizmus feladatainak teljesítését.

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 1. cikke értelmében az Egyezmény célja valamennyi emberi jog és alapvető szabadságjog teljes és egyenlő gyakorlásának előmozdítása, védelme és biztosítása valamennyi fogyatékossgal élő személy számára, és a velük született méltóság tiszteletben tartásának előmozdítása. Az Egyezmény alapelvei között elsőként említi, hogy a fogyatékossgal élő személyeket megilleti a veleszületett méltóság, az egyéni autonómia tisztelete, beleértve a saját döntés meghozatalának szabadságát és a személyek függetlenségét.

Az ombudsmani alapeljárás megindulása

Az Ajbt. alapján az alapvető jogok biztosához **bárki fordulhat**, ha megítélése szerint valamely **hatóság**, például:

- közigazgatási szerv;
- helyi önkormányzat;
- nemzetiségi önkormányzat;
- kötelező tagság alapján működő köztestület;
- a Magyar Honvédség;
- rendvédelmi szerv;
- közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében;
- nyomozó hatóság vagy az ügyészség nyomozást végző szerve;
- közjegyző;
- önálló bírósági végrehajtó;
- közszolgáltatást végző szerv

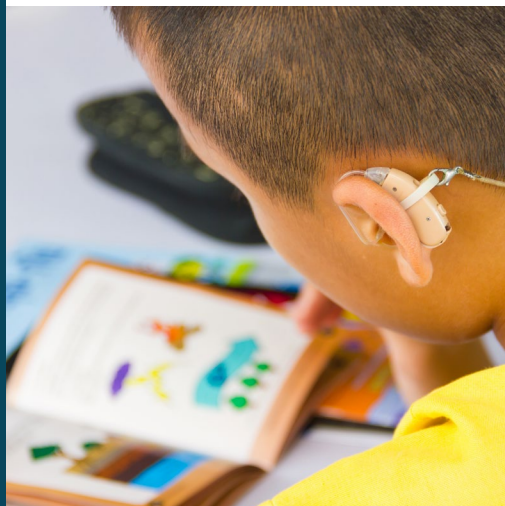
tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Közszolgáltatást végző szervnek minősül, függetlenül attól, hogy milyen szervezeti formában működik:

- az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó, illetve e feladat ellátásában közreműködő szerv;
- a közüzemi szolgáltató;
- az egyetemes szolgáltató;
- az állami vagy európai uniós támogatás nyújtásában vagy közvetítésében közreműködő szervezet;
- a jogszabályban közszolgáltatásként megjelölt tevékenységet végző szervezet;
- a jogszabályban előírt, kötelezően igénybe veendő szolgáltatást nyújtó szervezet.

A közszolgáltatást végző szerv kizárólag e tevékenységével összefüggésben vizsgálható.

Az alapvető jogok biztosa kivételesen – természetes személyek nagyobb csoportja alapvető jogainak súlyos sérelme esetén – a hatóságnak nem minősülő szervezet tevékenységét vagy mulasztását is vizsgálhatja.

Az alapvető jogok biztosa nem vizsgálhatja

az Országgyűlés, a köztársasági elnök, az Alkotmánybíróság, az Állami Számvevőszék, a bíróság, valamint az ügyészség nyomozást végző szerve kivételével az ügyészség tevékenységét.

A biztos nem járhat el, ha:

- a panaszolt ügyben született vagy véglegessé vált közigazgatási határozat közlésétől számítva több mint 1 év telt el;
- az eljárás 1989. október 23-a előtt indult;
- a közigazgatási határozat ellen közigazgatási per indult vagy már jogerős bírósági határozat született;
- a határozat ellen közigazgatási per indult vagy jogerős bírósági határozat született;
- a beadványt benyújtó személy a kilétét nem fedte fel, és annak hiányában a vizsgálat nem folytatható le.

Az alapvető jogok biztosa a beadványt elutasítja, ha:

- az nem felel meg a fenti feltételeknek;
- az nyilvánvalóan alaptalan;
- az ismételten előterjesztett, és érdemben új tény, adatot nem tartalmaz.

Az alapvető jogok biztosa a beadványt elutasíthatja, ha:

- azt névtelenül nyújtották be;
- megítélése szerint a beadványban szereplő visszaállás csekély jelentőségű.

Az ombudsman alapeljárásának jogosítványai

Ha az alapvető jogok biztosa a lefolytatott vizsgálat alapján arra a megállapításra jut, hogy az **alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság fennáll**, annak orvoslására – a vizsgált hatóság egyidejű tájékoztatása mellett – **ajánlást tehet a vizsgált hatóság felügyeleti szervének**.

Ha a vizsgált hatóságnak nincs felügyeleti szerve, az alapvető jogok biztosa a **vizsgált hatóság számára** tesz ajánlást.

Ha a rendelkezésre álló adatok szerint az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásságot a vizsgált hatóság saját hatáskörben meg tudja szüntetni, az alapvető jogok biztosa kezdeményezheti a **vizsgált hatóság vezetőjénél** a visszásság orvoslását.

Ha a visszásság valamely jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz felesleges, nem egyértelmű

vagy nem megfelelő rendelkezésére, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, a visszásság jövőbeni elkerülése érdekében az ombudsman javasolhatja a jogalkotásra vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnél jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz **módosítását, hatályon kívül helyezését vagy kiadását, illetve a jogszabály előkészítőjénél jogszabály előkészítését**.

Kezdeményezheti az ombudsman a jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangjának felülvizsgálatát az **Alkotmánybíróságnál**.

Kezdeményezheti az ombudsman a **Kúriánál** az önkormányzati rendelet más jogszabállyal való összhangjának felülvizsgálatát.

Fontos, hogy tudja:

- Az alapvető jogok biztosának eljárására nem vonatkozik a 30 napos ügyintézési határidő.
- Az alapvető jogok biztosa eljárása során független, intézkedését kizárólag az Alaptörvény és a hatályos jogszabályok alapján hozza meg. Ha a lefolytatott vizsgálat alapján arra a megállapításra jut, hogy alkotmányos jogokkal kapcsolatos visszásság áll fenn, annak orvoslására ajánlást tehet, az érintett hatósághoz, illetve annak felettes szervéhez, közszolgáltatóhoz vagy jogalkotó fórumhoz címezve.
- **Az alapvető jogok biztosához fordulása miatt senkit sem érhet hátrány.**

Fogyatékossgal élő személyek alapjogaival összefüggő tipikus ügyek:

- gondnoksággal összefüggő problémák (gondnok eljárása, választójog);
- foglalkoztatási kérdések (ésszerű alkalmazkodás hiánya);
- bentlakásos szociális intézményi ellátás (és a nappali ellátás);
- önálló életviteli kérdések (pl. pénzkeresettel rendelkezés);
- oktatás/köznevelés (gyermek, felnőtt);
- egészségügyi ellátás (pl. pszichiátriai ellátás);
- épített környezet akadálymentessége;
- közösségi közlekedés hozzáférhetősége;
- támogató szolgálat működése, hiánya;
- segédeszközök, pénzügyi támogatás;
- egyes/egyéb közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférése.

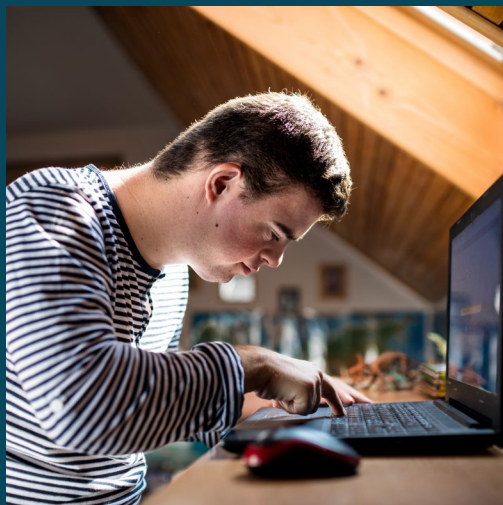
A fogyatékosügyi független mechanizmus feladatai

Az alapvető jogok biztosának intézménye mára - a közigazgatás kontrollját ellátó ombudsmani feladatkörén túlmenően - az emberi jogok lehető legszélesebb palettájának védelmét látja el, és az egyenlő bánásmód érvényesülésének biztosítása érdekében pedig hatósági jogköröket is gyakorol. 2023 január 1-jétől az alapvető jogok biztosá független mechanizmusként rendszeresen vizsgálja – beadvány nélkül és felmerült visszásság hiányában is – a fogyatékosokkal élők jogainak a CRPD rendelkezései szerinti érvényesülését. E feladatkörében látogatni fogja a fogyatékosokkal élők ellátó intézményeket, ellenőrzi azok működését, a fogyatékosokkal élő személyek körülményeit és megállapításait, javaslatait nyilvánosságra fogja hozni.

Természetes személy alapvető jogával kapcsolatos visszásság megszüntetése érdekében az alapvető jogok biztosá hivatalból is folytathat eljárást, ha a fogyatékosokkal élő személy nem képes jogai védelmében fellépni vagy beadvány benyújtása aránytalan nehézséget jelentene számára.

Az alapvető jogok biztosá:

- a) véleményezi a fogyatékosügyi jogszabályok tervezeteit, javaslatokat fogalmaz meg a fogyatékosügyi jogszabályok és közjogi szervezetszabályozó eszközök megalkotására, módosítására,
- b) részt vesz a fogyatékosokkal élő személyek esélyegyenlőségének megteremtését célzó Országos Fogyatékosügyi Program (a továbbiakban: Program), valamint az ahhoz kapcsolódó Intézkedési Tervek előkészítésében, ennek körében az előkészítést segítő javaslatokat fogalmaz meg, továbbá véleményezi a Program, valamint az Intézkedési Tervek tervezeteit,
- c) figyelemmel kíséri a Program végrehajtását, ennek körében véleményezi a Program, illetve az ahhoz kapcsolódó Intézkedési Tervek végrehajtásáról szóló beszámolókat,
- d) véleményezi a Fogyatékosügyi Egyezmény végrehajtásáról szóló jelentést,
- e) javaslatokat, ajánlásokat tesz a Kormány tagjai számára a fogyatékosokkal élő személyeket érintő kormányzati döntésekre, programokra, közreműködik azok előkészítésében,
- f) együttműködik az Országos Fogyatékosügyi Tanáccsal a fogyatékosügyi független mechanizmus feladatainak ellátása során.

További ügytípusok

Közérdekű bejelentés benyújtásának lehetőségéről és feltételeiről

A panasztörvény alapján közérdekű bejelentést az alapvető jogok biztosa által üzemeltetett védett elektronikus rendszerben is meg lehet tenni.

A közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése **a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja**. A közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat.

A védett elektronikus rendszeren keresztül benyújtott közérdekű bejelentés megtehető a bejelentőnek a nevét és a lakcímét kötelezően meg kell adnia, kérhet azonban anonimítást, azaz, hogy személyes adatai kizárólag az alapvető jogok biztosa és hivatala számára legyenek hozzáférhetőek.

A bejelentést és mellékleteit – erre irányuló kérelem esetén annak személyes adatok nélküli kivonatát – az alapvető jogok biztosa 8 napon belül továbbítja az annak vizsgálatára hatáskörrel rendelkező szervhez (eljáró szerv).

Az eljáró szerv a vizsgálat során tett intézkedéseiről szóló tájékoztatását az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala útján közli a bejelentővel.

A bejelentés rövid, személyes és egyedi intézményi adatok nélküli tartalmi kivonata és elintézésének állása, továbbá az ügy lezárását követően a bejelentésben érintett és az eljárásra jogosult szerv elnevezése az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala honlapján, a www.ajbh.hu-n mindenki számára hozzáférhető.

Ha nyilvánvalóvá válik, hogy a bejelentő rosszhiszeműen járt el, és ezzel bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésére utaló körülmény merül fel, másnak kárt vagy egyéb jogsérelmet okozott, adatai az eljárás kezdeményezésére, illetőleg lefolytatására jogosult szerv vagy személy részére átadhatóak.

Közérdekű bejelentés benyújtásának módja:

- elektronikus úton, a védett elektronikus rendszeren keresztül;
- Ügyfélszolgálatunkon (1055 Budapest, Falk Miksa utca 9–11.) személyesen, előzetes bejelentkezést követően. Bejelentkezésre a +36-1-798-36-86-os és a +36-1-790-68-86-os telefonszámokon vagy honlapunkon elektronikus időpontfoglalás útján van lehetőség. Ebben az esetben a bejelentést az ügyfélszolgálati munkatárs rögzíti az elektronikus rendszerben.

Az eljárás illetékmentes, a bejelentéshez célszerű csatolni az annak elbírálásához szükséges iratokat.

A közérdekű bejelentéssel összefüggésben az alapvető jogok biztosa további jogosítványokkal is rendelkezik:

A közérdekű bejelentés – arra jogosult által történt – kivizsgálását követően a bejelentő – az általa vélelmezett visszásság orvoslása érdekében – beadvánnyal fordulhat az alapvető jogok biztosához, ha:

- véleménye szerint bejelentését az eljáró szerv nem vizsgálta ki teljeskörűen;
- a vizsgálat eredményével nem ért egyet;
- a bejelentését megalapozatlannak tartották.

A kérelem alapján az alapvető jogok biztosa vizsgálja a közérdekű bejelentés megfelelő intézését. Ha a lefolytatott vizsgálat alapján visszásságot tapasztal, annak orvoslására ajánlást tehet az érintett szervhez, illetve annak felettes szervéhez.

BUDAPESTI PANASZIRODA

Cím: 1055 Budapest, Falk Miksa utca 9–11.

Telefon: +36 1 475 7100, +36 1 475 7129

Ügyfélfogadási rend:

- hétfő: 8.00 és 16.00 óra között
- (előzetes egyeztetés esetén 16.00 és 18.00 óra között is);
- kedd–csütörtök: 08.00 és 16.00 óra között;
- péntek: 08.00 és 12.00 óra között.

Panaszát benyújthatja:

- postai úton is az alábbi levelezési címen: **Alapvető Jogok Biztosának Hivatala – 1387 Budapest, Pf. 40;**
- elektronikus úton a www.ajbh.hu-n az Ügyintézés menüpon-
ton vagy a panasz@ajbh.hu e-mail-címen keresztül;
- ügyfélszolgálatainkon személyesen.

Amennyiben személyesen szeretne panaszt tenni, azt kizárólag előzetes bejelentkezést követően teheti meg.

Az alapeljárások megindítása, a panasz (és a felülvizsgálatra irányuló kérelem) benyújtásának módja

A beadvány és az alapvető jogok biztosának eljárása illetékmentes. A panaszokat írásban és szóban személyesen nyújthatják be. A kérelemhez célszerű csatolni az ügyben eddig keletkezett és az elbíráláshoz szükséges iratok másolatát.

- Amennyiben az alapvető jogok biztosának, helyetteseinek, illetőleg a hivatalnak kifejezetten panaszt kíván küldeni, megteheti elektronikusan a www.ajbh.hu honlap „Ügyet szeretnék indítani” menüpontjának használatával, illetve a honlapon található „Intelligens űrlap” segítségével.
- Amennyiben e-mailben kíván panaszt tenni, szíveskedjék a panasz@ajbh.hu címet használni, amelyet kizárólag erre a célra tartunk fenn.

Felhívjuk a figyelmét, hogy az e-mailben benyújtott panaszok intézése is az ügykezelés általános szabályai szerint zajlik, és a válaszadás alapvetően hagyományos módon, postai úton történik. Az érdemi intézkedés érdekében szíveskedjék állandó lakcímét, illetve postai levelezési címét a beadványban megadni. Ennek hiányában az e-mailben érkezett panaszával érdemben nem foglalkozunk. Ha a beadványt benyújtó személy kéri, kilétét a biztos nem fedheti fel.

AZ OMBUDSMAN HATÓSÁGI ELJÁRÁSA

Egyenlő Bánásmódról Felelős Főigazgatóság

Az előzőekben ismertetett „klasszikus” ombudsmani eljárástól jelentősen eltér az ombudsman az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (egyenlő bánásmód törvény) alapján lefolytatott *hatósági* eljárása.

A *hatósági* eljárás főbb jellemzői:

- kötött eljárási szabályok;
- szigorú törvényi határidők;
- az eljárásban a panaszos (kérelmező) aktív közreműködése szükséges;
- jogsértés megállapítása esetén szankció alkalmazása;
- a döntés jogi úton is kikényszeríthető;
- a döntéssel szemben bírósági jogorvoslatnak van helye.

Az ombudsman 2021. január 1-jétől, az Egyenlő Bánásmód Hatóság (EBH) Alapvető Jogok Biztosának Hivatalába való beadvadása óta folytat le közigazgatási hatósági eljárásokat az egyenlő bánásmód törvényben meghatározott ügyekben. Ezt a feladatot a hivatal erre kijelölt elkülönült szervezeti egysége, az **Egyenlő Bánásmódról Felelős Főigazgatóság (EBF)** végzi.

Milyen ügyekben folytatható le *hatósági* eljárás?

Hatósági eljárás az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetén, úgynevezett diszkriminációs ügyekben folytatható le, vagyis olyan ügyekben, amikor valakit a törvényben felsorolt **valamely védett tulajdonsága** (pl. neme, bőrszíne, vallása, családi állapota, anyasága, életkora) **miatt ér hátrány. A törvény az egészségi állapotot és a fogyatékossgot is a védett tulajdonságok körébe sorolja**, tehát ha valakit emiatt ér hátrány, az kérheti a *hatósági* eljárás lefolytatását. A fogyatékossgal mint védett tulajdonsággal összefüggésben nemcsak az által valósulhat meg jogsértés, ha valakit a fogyatékossga miatt másoknál ténylegesen kedvezőtlenebb bánásmódban részesítenek. Ha a fogyatékossgra tekintettel előírt kötelező esélykiegyenlítő jogszabályi előírást kell betartani, annak elmulasztása, nem megfelelő teljesítése is sérti az egyenlő bánásmód követelményét. Ennek tipikus esete a jogszabályok által előírt **akadálymentesítési kötelezettség elmulasztása**.

Kikkel szemben lehet kérelmet benyújtani?

A *hatósági* eljárás – hasonlóan a „klasszikus” ombudsmani eljáráshoz – lefolytatható lényegében a **közsféra valamennyi szereplőjével** szemben (pl. önkormányzatok, hatósági jogkört gyakorló szervezetek, közszolgáltatást végző szervezetek, a köznevelési, felsőoktatási, szociális, gyermekvédelmi, közművelődési intézmények, egészségügyi ellátást nyújtó szolgáltatók, minden egyéb költségvetési szerv).

Ezenfelül azonban az egyenlő bánásmód követelményét köteles betartani az adott tevékenysége során mindenki, **aki valamilyen szolgáltatást nyújt, vagy árut forgalmaz, valamennyi munkáltató** a foglalkoztatás során, ami azt jelenti, hogy a *hatósági* eljárás velük szemben is lefolytatható, tehát velük szemben is benyújtható kérelem.

Kik nyújthatnak be kérelmet?

Kérelmet maga a jogsérelmet szenvedett személy, vagy fogyatékossgal élő személyek érdekvédelmét ellátó civil és érdekképviselői szervezet nyújthat be.

Maga a jogsérelmet szenvedett személy az őt ért jogsérelem kivizsgálását kérheti (képviselőt bárkit meghatalmazhat). Amennyiben kiskorú személyt ér diszkrimináció, úgy a kérelmet a törvényes képviselője (szülő) nyújthatja be.

Fogyatékossgal élő személyek érdekvédelmét ellátó civil és érdekképviselői szervezet pedig olyan esetben nyújthat be kérelmet, ha a jogsértés, vagy annak közvetlen veszélye a fogyatékossgal élő személyek nagyobb csoportját érinti.

Hogyan zajlik a hatósági eljárás?

Az EBF úgynevezett **jogvívás közigazgatási hatósági eljárást** folytat le, amelynek szabályait az egyenlő bánásmód törvény és az *általános közigazgatási rendtartási törvény* tartalmazza. A *hatósági* eljárás különbözik az alapvető jogok biztosának „klasszikus” ombudsmani eljárásától.

A *hatósági* eljárásban mind a panaszos (kérelmező), mind pedig a bepanaszolt ügyfélként szerepel, mindkét felet ügyféli jogok illetik meg és **kötelezettségek** terhelik. A hatósági eljárás lefolytatásának **határidejét jogszabály írja elő** (főszabályként 75 nap). A hatósági eljárás csak akkor indítható meg, ha a **jogsértésről való tudomásszerzéstől számított 1 év**, és a jogsértés bekövetkezésétől számított 3 év még nem telt el. Jellemző eljárási cselekmények lehetnek a következők: **hiánypótlási felhívás** kibocsátása, a bepanaszolt fél értesítése az eljárás megindításáról, **nyilatkozattételre történő felhívás**, **tárgyalás** tartása (ennek helyszíne főszabályként a kérelmező lakóhelye szerinti polgármesteri hivatal), **tanúk** meghallgatása, **szakértő** igénybevétele, **helyszíni szemle**, a felek közt **egyezség** létrehozásának megkísérlése.

A jogsértés megállapítása esetén az ombudsman elrendelheti a jogsértő állapot megszüntetését, a bepanaszolt személyt, szervezetet például kötelezheti az akadálymentesítés megvalósítására, 50 ezertől 6 millió forintig terjedő bírságot szabhat ki a jogsértő magatartást tanúsítóval szemben, elrendelheti a jogsértést megállapító határozat közzétételét a saját, vagy akár a jogsértő honlapján.

Hogyan lehet kérelmet benyújtani?

Az alapvető jogok biztosához a hatósági eljárás lefolytatása iránti kérelmet az alábbi módokon lehet előterjeszteni:

- írásban (papíralapon) aláírással ellátva postai kézbesítés útján az alábbi címre: **Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Egyenlő Bánásmódért Felelős Főigazgatóság – 1387 Budapest, Pf. 40;**
- **elektronikus úton** az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatásokról szóló törvényben meghatározott módon **e-Papíron** (az elektronikus szolgáltatások alkalmazásához Ügyfélkapu-regisztráció szükséges), **e-mail útján benyújtott kérelemre közigazgatási hatósági eljárás nem indítható;**
- **személyesen** az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala **Panaszirodájában;**
- az ombudsman **területi irodáiban.**

BUDAPESTI PANASZIRODA

Cím: 1055 Budapest,
Falk Miksa utca 9–11.
Telefon: +36 1 475
7100, +36 1 475 7129
Ügyfélfogadási rend:

- hétfő: 8.00 és 16.00 óra között
- (előzetes egyeztetés esetén 16.00 és 18.00 óra között is);
- kedd–csütörtök: 08.00 és 16.00 óra között;
- péntek: 08.00 és 12.00 óra között.

GYŐRI TERÜLETI IRODA

Nyugat-dunántúli Régióközpont
(Győr-Moson-Sopron megye, Vas megye, Zala megye)
Cím: 9024 Győr, Kálvária utca 1–3. (Nádor Irodaközpont), III. emelet 303. iroda Telefon: +36 30 085 4131
A területi iroda kizárólag előzetes időpont-egyeztetést követően fogadja az Ügyfeleket.
Ügyfélfogadási rend:

- hétfő, kedd: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 16.00 óra között;
- szerda, csütörtök: 8.00 és 16.00 óra között;
- péntek: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 12.00 óra között.

SZÉKESFEHÉRVÁRI TERÜLETI IRODA

Közép-dunántúli Régióközpont
(Komárom-Esztergom megye, Fejér megye, Veszprém megye)
Cím: 8000 Székesfehérvár, Rákóczi utca 1. (Panorama Offices Irodaház), III. emelet 304. Telefon: +36 30 126 2109
A területi iroda kizárólag előzetes időpont-egyeztetést követően fogadja az Ügyfeleket.
Ügyfélfogadási rend:

- hétfő, kedd: 8.00 és 16.00 óra között;
- szerda, csütörtök: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 16.00 óra között;
- péntek: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 12.00 óra között.

DEBRECENI TERÜLETI IRODA

Észak-alföldi Régióközpont
(Hajdú-Bihar megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)
Cím: 4034 Debrecen, Vágóhid utca 2. (Lion Office Center – Dohánygyári Irodapark), 6. épület, földszint 4. iroda
Telefon: +36 30 126 2242
A területi iroda kizárólag előzetes időpont-egyeztetést követően fogadja az Ügyfeleket.
Ügyfélfogadási rend:

- hétfő, kedd: 8.00 és 16.00 óra között;
- szerda, csütörtök: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 16.00 óra között;
- péntek: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 12.00 óra között.

MISKOLCI TERÜLETI IRODA

Észak-magyarországi Régióközpont
(Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Heves megye, Nógrád megye)
Cím: 3530 Miskolc, Görgey Artúr utca 5. (Tudomány és Technika Háza), földszint 1. Telefon: +36 30 085 4136
A területi iroda kizárólag előzetes időpont-egyeztetést követően fogadja az Ügyfeleket.
Ügyfélfogadási rend:

- hétfő, kedd: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 16.00 óra között;
- szerda, csütörtök: 8.00 és 16.00 óra között;
- péntek: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 12.00 óra között.

SZEGEDI TERÜLETI IRODA

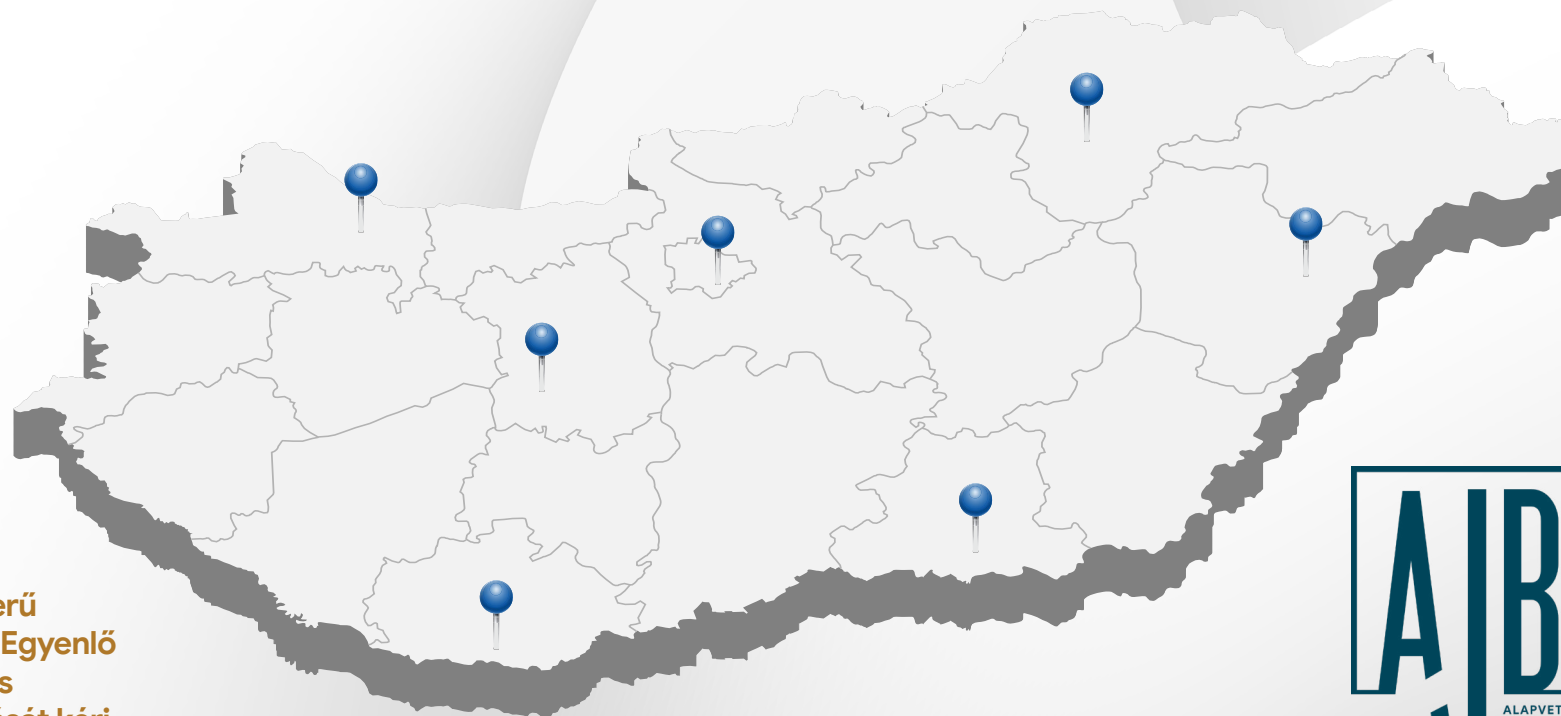
Dél-alföldi Régióközpont
(Bács-Kiskun megye, Békés megye, Csongrád-Csanád megye)
Cím: 6722 Szeged, Gogol utca 3. (Gogol Center), III. emelet 13. iroda
Telefon: +36 30 085 4129
A területi iroda kizárólag előzetes időpont-egyeztetést követően fogadja az Ügyfeleket.
Ügyfélfogadási rend:

- hétfő, kedd: 8.00 és 16.00 óra között;
- szerda, csütörtök: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 16.00 óra között;
- péntek: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 12.00 óra között.

PÉCSI TERÜLETI IRODA

Dél-dunántúli Régióközpont
(Baranya megye, Somogy megye, Tolna megye)
Cím: 7626 Pécs, Koller utca 7. (Janus Irodaház), I. emelet 13.
Telefon: +36 30 085 4135
A területi iroda kizárólag előzetes időpont-egyeztetést követően fogadja az Ügyfeleket.
Ügyfélfogadási rend:

- hétfő, kedd: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 16.00 óra között;
- szerda, csütörtök: 8.00 és 16.00 óra között;
- péntek: telefonos ügyfélszolgálat 8.00 és 12.00 óra között.

A kérelemben célszerű feltüntetni, hogy az Egyenlő Bánásmódot Felelős Főigazgatóság eljárását kéri.

Fogyatékossgal élő személyeket érintő jellemző ügytípusok:

- fogyatékosága miatt valamely tényleges hátrány éri (nem veszik fel egy munkahelyre, nem szolgálják ki az üzletben, gúnyolódnak a fogyatékoságán, stb.);
- fogyatékossgal élő személy számára a munkáltató nem biztosítja a munkavégzés speciális feltételeit;
- kerekesszékkal közlekedő személy nem tud felszállni a közforgalmú személyszállítást végző járműre;
- a közforgalmú személyszállítást végző járművön az utastájékoztató látás-, hallásfogyatékossgal élők számára nem értelmezhető;
- közszolgáltatást, közellátást biztosító weboldal látássérültek számára nem akadálymentes;
- fogyatékossgal élő személyt segítő kutyával nem engedik be üzletbe, étterembe;
- közszolgáltatásnak helyet adó épület kerekesszéket használók számára nem akadálymentes;
- fogyatékossgal élő, sajátos nevelési igényű gyermek számára a szakértő által kijelölt intézmény nem biztosítja a szakértői véleményben foglaltak szerinti ellátást.

További hasznos tudnivalók

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) célja a fogyatékossgal élő személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, a fogyatékossgal élő személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.

Ismerje meg!

Az alább felsorolt civil szervezetek a fogyatékoság jellege szerint, de általában is jelentős szakmai és tapasztalati tudással rendelkeznek, az érdekvédelem és jogvédelem aktív szereplői, amelyek folyamatosan együttműködve segítik az ombudsman e területen végzett munkáját.

Fogyatékosággal élő személyek nagyobb érdekképviseleti szervezetei

Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ)

Honlap: www.meosz.hu
Cím: 1032 Budapest, San Marco utca 76.
Telefon: +36 1 388 2387
E-mail: meosz@meosz.hu

Értelmi fogyatékosággal élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ)

Honlap: www.efoesz.hu
Cím: 1093 Budapest, Lónyay utca 17. I/1., 11-es kapucsengő
Levelezési cím: 1461 Budapest, Pf. 301
Telefon: +36 1 411 1356
E-mail: efoesz@efoesz.hu

Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ)

Honlap: www.mvgyosz.hu
Cím: 1146 Budapest, Thököly út 105. II–III. emelet
Levelezési cím: 1406 Budapest, Pf. 44
Telefon: +36 1 384 8440; +36 30 505 2867

Autisták Országos Szövetsége (AOSZ)

Honlap: www.aosz.hu
Cím: 1053 Budapest, Fejér György utca 10. I/3., 23-as kapucsengő
Telefon: +36 1 354 1073; +36 1 266 5392
Központi e-mail-cím: info@esoember.hu
Információs Centrum e-mail-cím: infocentrum@esoember.hu

KézenFogva Alapítvány

Honlap: www.kezenfogva.hu
Cím: 1093 Budapest, Lónyay utca 19.
Levelezési cím: 1461 Budapest, Pf. 234
Telefon: +36 1 215 52 13; +36 1 217 81 00
E-mail: kezenfogva@kezenfogva.hu

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (SINOSZ)

Honlap: www.sinosz.hu
Cím: 1068 Budapest, Benczúr utca 21.
Telefon: +36 1 351 04 34
SINOSZ KONTAKT Tolmácsszolgálat ügyfeleinek: 20 33 333
E-mail: info@sinosz.hu

Siketvakok Országos Egyesülete (SVOE)

Honlap: www.siketvak.hu
Cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor utca 30.
Telefon: +36 1 209 5829
E-mail: info@siketvakrehab.hu

Pszichiátriai Érdekvédelmi Fórum (PÉF)

Honlap: www.pef.hu
Levelezési cím: 1437 Budapest, Pf. 287
Telefon: +36 1 341 0521; +36 30 561 8816
E-mail: pef@hu.inter.net; pef@pef.hu

Down Alapítvány

Honlap: www.downalapitvany.hu
Levelezési cím: 1143 Budapest, Ilka utca 26. II/6.
Telefon: +36 1 788 25 13
E-mail: down@downalapitvany.hu

Szociális ellátások és szolgáltatások Magyarországon

A szociális ellátásokról és szociális igazgatásról szóló 1993. évi III. törvény (szociális törvény) rögzíti a magyar állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. A szociális törvény szerint a **szociális feladat- és hatáskörök** helyi, illetve területi szinten a **települési önkormányzat** képviselő-testülete vagy jegyzője, továbbá a fővárosi és a megyei **kormányhivatal járási hivatala gyakorolja**. Lényeges, hogy a szociális törvényben rögzített keretszabályozás mellett **az önkormányzati ellátások tekintetében az adott településre vonatkozó részletes szabályokat az önkormányzatok saját szociális rendeleteikben állapítják meg**. A rászoruló személyek számára **pénzbeli ellátások, természetben nyújtott szociális ellátások és személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások** igénylésére van lehetőség. Az önkormányzatok és járási hivatalok által biztosított ellátások mellett **segítségért, támogatásért lehet fordulni nem állami, civil és egyházi szervezetekhez**.

Karitatív szervezetek

Magyar Vöröskereszt

Honlap: www.voroskereszt.hu
Budapest Fővárosi Szervezet:
Cím: 1051 Budapest, Arany János utca 31.
Telefon: +36 1 311 3660
E-mail: titkarsag@voroskeresztbp.hu

Katolikus Karitás

Honlap: www.karitasz.hu
Országos Központ:
Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 104.
Levelezési cím: 1519 Budapest, Pf. 239
Telefon: +36 1 372 0910
E-mail: office@caritas.org.hu

Magyar Református Szeretetszolgálat

Honlap: www.jobbadni.hu
Központi iroda:
Cím: 1146 Budapest, Hungária krt. 200.
Telefon: +36 1 273 0449
E-mail: mrsz@jobbadni.hu

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

Honlap: www.maltai.hu
Cím: 1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58–60.
Telefon: +36 1 39 14 700; +36 1 39 14 704
E-mail: mmszok@maltai.hu

Ökumenikus Segélyszervezet

Honlap: www.segelyszervezet.hu
Cím: 1221 Budapest, Kossuth Lajos utca 64.
Telefon: +36 1 289 0056; +36 30 828 2778
E-mail: segelykozpont@segelyszervezet.hu

Baptista Szeretetszolgálat

Honlap: www.baptistasegely.hu
Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány:
Levelezési cím: 1391 Budapest, Pf. 241
Telefon: +36 1 381 0084
E-mail: hbad@hbad.org

A Fogytékosságügyi Tanácsadó

A fogyatékosügyi tanácsadói tevékenység mint új szolgáltatás a szociális törvényben és a gyermekvédelmi törvényben került nevesítésre 2022. január 1-jei hatállyal. Az új szabályok értelmében országos hálózat keretében, a kijelölt család- és gyermekjóléti központokban nyújtják a szolgáltatást a tanácsadók.

22 helyszínen működnek Információs és Koordinációs Pontok, amelyek naprakész információkkal segítik a fogyatékosággal élő embereket és családjaikat.

A fogyatékosügyi tanácsadók feladata, hogy pontos és releváns információkkal lássák el az érdeklődőket, személyesen, telefonon és e-mailben is. A tanácsadók együttműködnek a család- és gyermekjóléti központok szakembereivel. Kapcsolatot tartanak a család- és gyermekjóléti szolgálatokkal, továbbadják az aktuális fogyatékosügyi ismereteket. Megismertetik a helyi szervezeteket, intézményeket és szakembereket a tanácsadó szolgálattal, hálózattal.

Hol találhatók fogyatékosügyi tanácsadók?

Pécs: Esztergár Lajos Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ – 7632 Pécs, Anikó utca 5.

Kalocsa Város Önkormányzata Szociális Központ – 6300 Kalocsa, Bem apó utca 19.

Békéscsabai Családsegítő és Gyermekjóléti Központ – 5600 Békéscsaba, Szabadság tér 9/1.

Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény – 3530 Miskolc, Arany János utca 37.

Budapest, III. kerület: Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ – 1035 Budapest, Váradi Sándor utca 9–11.

Budapest, VII. kerület: Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központ – 1072 Budapest, Nyár utca 7.

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata Bölcsődési és Gyermekjóléti Központja – 6724 Szeged, Párizsi krt. 27.

Székesfehérvár: Alba Bástyá Család- és Gyermekjóléti Központ – 8000 Székesfehérvár, Irányi Dániel utca 4.

Győr: Család- és Gyermekjóléti Központ – 9024 Győr, Lajta utca 21.

Debrecen Megyei Jogú Város Családsegítő és Gyermekjóléti Központja – 4027 Debrecen, Thomas Mann utca 2/A.

Eger: Gyermekjóléti és Bölcsődési Igazgatóság – 3300 Eger, Arany János út 20/A.

Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Humán Szolgáltató Központ – 5000 Szolnok, Városmajor út 67/A.

Tatabányai Járási Egyesített Szociális Intézmények – 2800 Tatabánya, Cseri utca 34.

Salgótarján és Térsége Egészségügyi Szociális Központja – 3100 Salgótarján, Füleki út 41.

Szentendre: Dunakanyari Család- és Gyermekjóléti Intézmény – 2000 Szentendre, Szentlászlói út 89.

Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság – 7400 Kaposvár, 48-as Ifjúság utca 58–60.

Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ – 4400 Nyíregyháza, Körte utca 41/A.

Szekszárd Megyei Jogú Város Humánszolgáltató Központ – 7100 Szekszárd, Vörösmarty utca 5.

Szombathely: Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat – 9700 Szombathely, Széll Kálmán utca 4.; tervezett telephely: 9700 Szombathely, Szöllősi sétány 36.

Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ – 8900 Zalaegerszeg, Apáczai Csere János tér 5.

Balatonalmádi: Gondos Panni Család- és Gyermekjóléti Központ és Szociális Szolgálat – 8220 Balatonalmádi, Baross Gábor utca 32.

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

az ENSZ Nemzeti Emberi Jogi Intézménye

Cím: 1055 Budapest, Falk Miksa utca 9–11.

Levelezési cím: 1387 Budapest, Pf. 40

Telefon: +36 1 475 7100

Fax: +36 1 269 1615

E-mail: panasz@ajbh.hu

Készült az Ebktv. 14. § (1) bekezdés
g) pontjában kapott felhatalmazás alapján.

